

Mandat til utvalg som skal gjennomgå arbeidstidsbestemmelsene

Bakgrunn

For samfunnet er det av stor betydning hvordan den samlede arbeidskraften utnyttes. Høy sysselsettingsgrad er et prioritert politisk mål og helt nødvendig for å opprettholde velferdssamfunnet og sikre bærekraft på lang sikt. Den kommende økningen i antallet eldre understreker dette behovet. Dersom samfunnets behov for verdiskaping og velferdstjenester skal kunne dekkes i fremtiden, er det også nødvendig at den tiden vi er på jobb benyttes på best mulig måte.

Arbeidstiden reguleres i dag gjennom EU-direktiv, lovfestede regler, tariffavtaler, arbeidskontrakter og rettspraksis. Feltet er komplisert og uoversiktlig. Kunnskapen om arbeidstidsbestemmelsene antas å være lav i deler av arbeidslivet. Det er dokumentert omfattende brudd på lovbestemmelsene, både i privat og offentlig sektor.

Arbeidstidsbestemmelsene skal ivareta flere hensyn. Arbeidsmiljøloven er, og skal fortsatt være en vernelov. Verne- og velferdshensyn er viktig for hvordan arbeidstidsreglene utformes. Dette innebærer at arbeidstakerne skal sikres en arbeidstid som ikke påfører dem og deres nærmeste unødige helsemessige og sosiale belastninger. Arbeidstakerne skal ha arbeidstidsordninger som ivaretar deres helse og velferd, som gjør det mulig å finne den rette balansen mellom arbeid og fritid, og som legger til rette for lange yrkeskarrierer. Arbeidstidsbestemmelsene må også balanseres mot økt risiko for feil og arbeidsulykker, slik at arbeidstakerne ikke utsetter seg selv og andre for fare.

Samtidig skal virksomheter ha fleksibilitet til å kunne drive godt og lønnsomt, og brukerrorettede tjenester skal på best mulig måte kunne ivareta brukernes interesser. Flexibilitet er viktig også for arbeidstakerne. Ny teknologi har gjort det mulig for flere å tilpasse arbeidstiden til egne ønsker og familiens behov. Det er sentralt at arbeidstidsreglene ikke stenger for fleksible arbeidstidsordninger som kan tilpasses den enkeltes behov i hverdagen.

Antallet arbeidsinnvandrere er i sterk økning. Det har bidratt til en endret sammensetning av arbeidsstyrken. Et større antall arbeidstakere, som på kort sikt ønsker å arbeide mest mulig, har satt arbeidstidsbestemmelsene under press i flere bransjer. Parallelt med dette har utfordringen knyttet til arbeidslivskriminalitet økt. Det er viktig å opprettholde et seriøst arbeidsliv og sikre at grunnleggende kvaliteter ved det norske arbeidslivet ikke utfordres av kriminelle.

Utvalget skal på bakgrunn av dette, og i tråd med mandatet nedenfor, foreta en gjennomgang av faktorer som påvirker samfunnets utnyttelse av den samlede arbeidskraften.

Mandat

Utvalget skal i sitt arbeid legge til grunn sentrale politiske mål som høy sysselsettingsgrad, best mulig utnyttelse av samfunnets ressurser for å sikre høy verdiskapning og et høyt nivå på velferdstjenestene, et seriøst arbeidsliv, personlig trygghet og frihet for den enkelte og ivaretagelse av ansattes liv og helse.

Utvalget skal særlig vurdere de samlede arbeidstidsreguleringene og praktiseringen av disse, i lys av behovet for å mobilisere mer arbeidskraft, herunder å legge til rette for heltid.

Utvalget skal vurdere hvordan de ulike arbeidstidsreguleringene av arbeidstid, i form av lovverk, tariffavtaler, individuelle avtaler, EU-direktiver og rettspraksis virker samlet, og hvorvidt de hver for seg og samlet ivaretar politiske mål og de opprinnelige begrunnelsene for innføringen av reguleringene. Ulikheter mellom forskjellige deler av arbeidsmarkedet skal belyses. Utvalget bør også se på internasjonale erfaringer, bl.a. ved å sammenligne arbeidstidsbestemmelsene i Norge med bestemmelsene i andre land.

Utvalget skal beskrive utviklingen i arbeidsmarkedet de siste tiår, med vekt på kvinners yrkesdeltagelse, økt arbeidsinnvandring, endrede syn på forholdet mellom arbeidstid og fritid, teknologiske endringer og utfordringer knyttet til arbeidslivskriminalitet.

Utvalget skal beskrive behovet for arbeidskraft frem mot 2030, samt skissere tiltak på hvordan arbeidskraften best mulig kan tas i bruk de kommende tiårene.

Utvalget skal kartlegge brudd på arbeidstidsreguleringene, hvilke bestemmelser i hvilke reguleringer som brytes og hva som er de viktigste årsakene til bruddene.

Utvalget skal vurdere de samlede arbeidstidsreguleringene i lys av økte behov for og muligheter til fleksibilitet, både for den enkelte arbeidstaker og virksomheter.

Utvalget skal vurdere rollen til arbeidslivets parter og myndighetene, herunder Arbeidstilsynet og Petroleumstilsynet, med sikte på et seriøst arbeidsliv med størst mulig etterlevelse av arbeidstidsreguleringer og vernebestemmelser.

Utvalget skal vurdere forholdet mellom lovregulering og regulering i tariffavtaler, samt behovet for forenkling av lovverk og lovfesting av rettspraksis.

Utvalget skal levere sin utredning innen utgangen av 2015.